

Werkinstructie 2012/2 (AUA)

OPENBAAR

Aan Klantdirecteuren IND
cc DDMB
Van Hoofd IND

Datum 17 juli 2012
Vindplaats Migratierecht.extra
Bijlagen 5
Onderwerp Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Structuur van de Wet dwangsom	2
	<i>Beslistermijn verruimen</i>	2
	<i>Automatische dwangsomregeling</i>	2
	<i>Beroep niet tijdig beslissen (rechterlijke dwangsom)</i>	3
3.	Opbouw van de beslistermijn	4
3.1	Wettelijke en redelijke beslistermijn	4
3.2	De mogelijkheden tot verruiming van de beslistermijn	4
	<i>Verruimen binnen de beslistermijn</i>	4
	<i>Communicatie met de aanvrager</i>	4
	<i>Verruimingsgronden</i>	5
3.3	Registratie	6
4.	De ingebrekestelling	6
	<i>Wat is een ingebrekestelling</i>	6
	<i>Samenloop met de klachtprocedure</i>	7
	<i>Voorkomen ingebrekestelling</i>	7
	<i>Schriftelijke intrekking van de ingebrekestelling</i>	8
5.	De automatische dwangsomregeling	8
5.1	Bedragen automatische dwangsomregeling	8
	<i>Bekendmaking automatische dwangsom</i>	9
5.2	Aanvraag voor meerdere personen	9
5.3	Geen verschuldigheid automatische dwangsom	9
5.4	Onverschuldigde betaling	10
6.	Beroep niet tijdig beslissen	10
	<i>Bekendmaking rechterlijke dwangsom</i>	11
7.	Intrekking en vernietiging van beschikkingen in (hoger) beroep	11
7.1	Intrekking van de beschikking hangende beroep	11
7.2	Vernietiging van de beschikking door de rechter	12
7.3	Vovo in hoger beroep ter voorkoming van een dwangsom	13
8.	Overgangsrecht	13
Bijlage I	Schema verloop vanaf ingebrekestelling (IGS)	14
Bijlage II	Rekenhulp hoogte automatische dwangsom	15
Bijlage III	Overgangsrecht op 1 oktober 2009	16
Bijlage IV	Toelichting op de verruimingsmogelijkheden	17
Bijlage V	Overzicht relevante artikelen	22

1. Inleiding

Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom¹ en beroep bij niet tijdig beslissen (Wet dwangsom) in werking getreden. **Met deze wet is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gewijzigd.** Doel van deze wet is vooral om "onbehoorlijk gedrag van overheidsorganen tegen te gaan en te stimuleren dat er tijdig op aanvragen van burgers wordt beslist" (TK 29 934, nr. 23), waarbij de burger meer bij de besluitvorming wordt betrokken, dus ook bij het tijdig verloop van zijn procedure.

Bij de inwerkingtreding op 1 oktober 2009, werd voor vreemdelingenrechtelijke procedures en visumaanvragen nog een uitzondering gemaakt, in de zin dat de automatische dwangsomregeling (Afdeling 4.1.3.2 van de Awb) nog niet werd toegepast. Op 1 oktober 2012 vervalt deze uitzondering en wordt de Wet dwangsom ook volledig toegepast op visum- en vreemdelingenrechtelijke aanvragen en bezwaarschriften ingediend vanaf die datum.

In deze herziene en geactualiseerde werkinstructie wordt uitleg gegeven over de wet en over de betekenis van deze wet voor de uitvoeringspraktijk van de IND. Werkinstructie 2009/16 komt hiermee te vervallen.

Waar in deze werkinstructie wordt gesproken over de aanvrager, wordt de aanvrager dan wel zijn gemachtigde bedoeld. Indien een aanvrager een gemachtigde heeft, is het uitgangspunt dat gecommuniceerd wordt met de gemachtigde.

Ook kan het zijn dat het bij sommige aanvragen gebruikelijk is om te spreken van 'verzoek', zoals bij (schriftelijke) verzoeken om schadevergoeding, restitutie leges, of naturalisatie. In deze gevallen wordt met 'aanvraag' 'verzoek' bedoeld.

2. Structuur van de Wet dwangsom

Beslistermijn verruimen

De Wet dwangsom omvat een drietal onderdelen. Het eerste is een uitbreiding van de mogelijkheden om de (wettelijke dan wel redelijke) beslistermijn op een aanvraag of bezwaarschrift te verruimen (en dus binnen de nieuwe wettelijke termijn te beslissen) (artt. 4:14, 4:15 en 7:10 Awb). Deze uitbreiding van de verruimingsmogelijkheden is met ingang van 1 oktober 2009 overigens al van kracht geworden voor alle procedures.

Wanneer de wettelijke termijn toch wordt overschreden, heeft de burger de mogelijkheid om vanaf de dag na het verstrijken van de wettelijke beslistermijn een ingebrekestelling in te sturen. **Een ingebrekestelling is een schriftelijke mededeling** (geen e-mail) **dat de beslistermijn is overschreden.** De IND heeft dan nog twee weken om een besluit te nemen na datum ontvangst van de ingebrekestelling. Deze voorafgaande ingebrekestelling is een vereiste voor de inwerkingtreding van de andere twee onderdelen, te weten de automatische dwangsomregeling en de mogelijkheid voor het indienen van rechtstreeks beroep (beroep niet tijdig beslissen) bij de rechtbank.

Automatische dwangsomregeling

De dwangsomregeling bij niet tijdig beslissen (artt. 4:17 t/m 4:20 Awb), wordt ook wel de automatische dwangsomregeling genoemd. Deze dwangsomregeling gaat automatisch lopen indien twee weken na ontvangst van een geldige ingebrekestelling nog niet is beslist op een aanvraag of bezwaarschrift (hierover later meer).

¹ Een dwangsom is een geldbedrag dat moet worden betaald, omdat een verplichting niet is nagekomen.

Beroep niet tijdig beslissen (rechterlijke dwangsom)

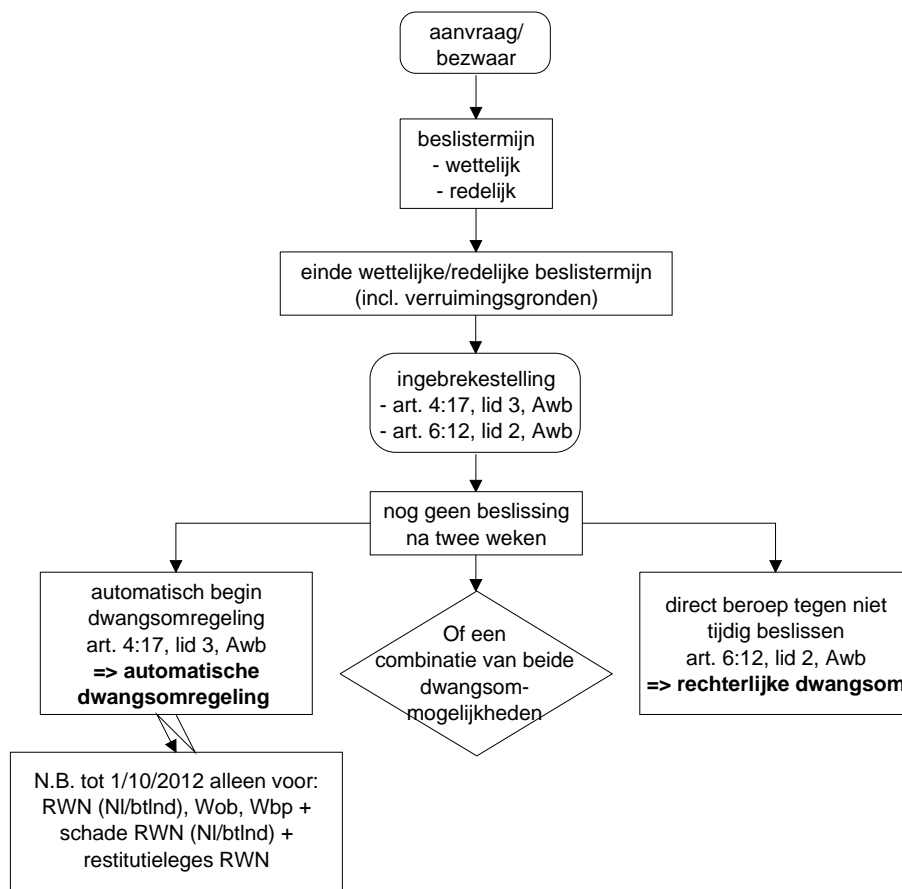
Daarnaast heeft de Wet dwangsom het mogelijk gemaakt om direct beroep in te stellen bij niet tijdig beslissen (artt. 8:55b t/m 8:55e Awb) indien twee weken na ontvangst van een geldige ingebrekestelling nog niet is beslist op een aanvraag of bezwaarschrift. Bij gegrondverklaring hiervan is de rechter **verplicht** een beslistermijn op te leggen van in beginsel twee weken, en om een dwangsom op te leggen voor elke dag dat deze beslistermijn wordt overschreden. Met dit onderdeel van de Wet dwangsom is de mogelijkheid om bezwaar in te stellen tegen het niet tijdig beslissen op een aanvraag met ingang van 1 oktober 2009 vervallen².

Een combinatie van deze twee dwangsommen is mogelijk.

Let op: De Wet dwangsom is enkel van toepassing op procedures waar een aanvraag of bezwaarschrift aan ten grondslag ligt, waaronder alle aanvragen om een verblijfsvergunning/visum of om toetsing aan het EU-recht.

De Wet dwangsom is niet van toepassing op voorbereidingshandelingen, klachten of mvv-adviesprocedures, noch op besluiten die ambtshalve worden genomen, zoals een besluit tot intrekking van een verblijfsvergunning (maar wel weer op het bezwaar tegen een ambtshalve genomen besluit).

Schema 1: Vereenvoudigde weergave dwangsommogelijkheden

² Indien desondanks een bezwaarschrift niet tijdig beslissen wordt ingediend, wordt deze aangemerkt als ingebrekestelling, of, bij een eerdere ingebrekestelling, doorgezonden naar de rechtbank als beroepschrift (doorzendplicht art. 2:3 Awb).

3. Opbouw van de beslistermijn

3.1 Wettelijke en redelijke beslistermijn

Elke aanvraagprocedure is gebonden aan een beslistermijn. In de artt. 4:13 en 4:14 Awb is neergelegd dat de beschikking wordt gegeven binnen de bij wet bepaalde termijn. In het geval er geen wettelijk vastgelegde beslistermijn is, geldt er een redelijke beslistermijn.

Het bestuursorgaan kan zelf de redelijke termijn vaststellen, waarbij als uitgangspunt geldt dat deze zo kort mogelijk is. Als er geen redelijke termijn kenbaar wordt gemaakt aan de aanvrager binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag, dan komt deze automatisch op acht weken te liggen.

Voor aanvragen om een verblijfsvergunning zijn in de Vreemdelingenwet 2000 (Vw) wettelijke termijnen vastgesteld in art. 25 respectievelijk art. 42 Vw. Ook art. 9 van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN), art. 6 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en art. 35 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bevatten wettelijke beslistermijnen.

Voor onder andere verzoeken om schadevergoeding³, restitutie leges⁴, verzoeken om opheffing ongewenstverklaring en aanvragen om een mvv of visum kort verblijf daarentegen geldt geen wettelijke termijn. Hiervoor dient een redelijke termijn te worden gecommuniceerd.

Voor bezwaarschriften is in de Awb vastgelegd dat er binnen zes weken na ommekomst van de bezwaartermijn op dient te worden beslist (art. 7:10 Awb).

Voor een overzicht van de (basis)beslistermijnen per soort aanvraag wordt verwezen naar de Intranetpagina: IND Breed, Kennisbank, Wet dwangsom, Termijnen.

3.2 De mogelijkheden tot verruiming van de beslistermijn

Verruimen binnen de beslistermijn

Soms is het niet mogelijk om binnen de (basis)beslistermijn te komen tot een zorgvuldige beslissing. Zowel de Wet dwangsom (Awb) als de Vw en de RWN kennen mogelijkheden om de (basis)beslistermijn te verruimen. **De wetsgeschiedenis geeft aan dat dit overigens alleen mogelijk is indien de beslistermijn nog niet is verlopen.** Indien de beslistermijn inmiddels is verstreken, is het dan ook niet meer mogelijk deze te verruimen.

In de Vreemdelingenwet, de Awb en de RWN worden verschillende termen gebruikt voor de verruiming van de beslistermijn, te weten verdagen, opschorten, uitstellen, verlengen. Deze termen worden in deze werkinstructie 'verruimen van de beslistermijn' genoemd.

Communicatie met de aanvrager

Het is erg belangrijk dat de aanvrager goed op de hoogte wordt gehouden van de beslistermijn en de toepassing van verruimingsgronden. Bij iedere stap in de procedure, die gevolgen heeft voor de wettelijke beslistermijn, dient met de aanvrager te worden gecommuniceerd over de dan te verwachten termijn en de nog te zetten stappen. In veel gevallen is het wenselijk om eerst **telefonisch** te overleggen voordat tot verruiming van de beslistermijn wordt overgegaan. Zonder communicatie **vooraf** kan de beslistermijn niet worden verruimd. Alleen in het geval sprake is van vertraging toe te rekenen aan de aanvrager (art. 4:15, tweede lid, onder b, Awb), kan de verruiming van de beslistermijn achteraf

³ Zie hiervoor de werkinstructie Afdoening schadezaken, nr. 2009/7.

⁴ Maak hier een goed onderscheid tussen losse verzoeken en bezwaarschriften tegen de hoogte van de leges.

worden vastgesteld en gecommuniceerd. Dit dient dan uiteraard wel zo snel mogelijk na de constatering van de vertraging te gebeuren. Voor een deel van de verruimingsmogelijkheden is bovendien instemming van de aanvrager vereist. Verder dient ook **het einde** van de verruiming te worden gecommuniceerd.

Ook indien niet binnen de (verruimde) termijn kan worden beslist, bestaat de verplichting om de aanvrager hierover in te lichten en de (zo kort mogelijke) termijn te noemen waarbinnen alsnog wordt beslist (art. 4:14, eerste lid, Awb). Een dergelijke mededeling buiten de (verruimde) beslistermijn heeft overigens geen gevolgen meer voor die termijn. De beslistermijn blijft overschreden.

Verruimingsgronden

Als een verruimingsgrond van toepassing is, is het van belang om deze ook daadwerkelijk te gebruiken en hierover te communiceren zodra die grond zich voordoet. Hiermee wordt voorkomen dat de beslistermijn 'nodeloos' verstrijkt, terwijl een verruimingsgrond had kunnen worden ingezet.

Tegen de mededeling van verruiming kan niet afzonderlijk bezwaar en beroep worden ingesteld, omdat het een voorbereidingshandeling is in de zin van art. 6:3 Awb. Om dit kracht bij te zetten, is in artikel 8:4, onder j, Awb expliciet opgenomen dat er geen beroep kan worden ingesteld tegen de verruiming van de beslistermijn in bezwaar.

Uiteraard kan de al dan niet juiste toepassing van een verruimingsgrond later wel aan de orde komen in de bezwaar- of beroepsprocedure tegen de uiteindelijke beschikking.

In tabel 2 zijn de voor de IND meest gangbare mogelijkheden opgenomen om de beslistermijn te verruimen. In bijlage IV is een nadere toelichting opgenomen van de Awb-verruimingsmogelijkheden⁵. Een overzicht van de wetteksten zijn opgenomen in bijlage V.

Tabel 2: Verruimingsmogelijkheden

Grondslag	Verruimingsmogelijkheden	1A / bezwaar
Art. 4:14, derde lid, Awb	Binnen 8 weken noemen van een redelijke termijn (indien er geen wettelijke termijn geldt)	1A
Art. 4:15, eerste lid, sub a, Awb	Verzoek tot aanvulling aanvraag (herstelverzuim)	1A
Art. 4:15, eerste lid, sub b, Awb	Informatie gevraagd aan een buitenlandse instantie	1A + bezwaar
Art. 4:15, tweede lid, sub a, Awb	Aanvrager heeft schriftelijk ingestemd met uitstel beslistermijn	1A
Art. 4:15, tweede lid, sub b, Awb	Vertraging toe te rekenen aan de aanvrager	1A + bezwaar
Art. 4:15, tweede lid, sub c, Awb	Overmacht	1A + bezwaar
Art. 7:10, tweede lid, Awb	Herstelverzuim ex art. 6:6 Awb	bezwaar
Art. 7:10, derde lid, Awb	Verdaging met ten hoogste zes weken	bezwaar
Art. 7:10, vierde lid, sub	Instemming alle belanghebbenden	bezwaar

⁵ Art. 7:24 Awb betreft de opschortingsgronden voor administratief beroep. Deze worden in deze werkinstructie buiten beschouwing gelaten.

a, Awb		
Art. 7:10, vierde lid, sub b, Awb	Instemming indiener bezwaarschrift (belanghebbende daardoor niet geschaad)	bezwaar
Art. 7:10, vierde lid, sub c, Awb	Naleving wettelijke procedurevoorschriften	bezwaar
Art. 25, tweede lid, Vw: regulier	Verlenging met ten hoogste zes maanden voor advies van of onderzoek door derden of openbaar ministerie	1A (reg)
Art. 25, vierde lid, Vw: regulier	Verlenging met ten hoogste drie maanden bij langdurig ingezetene of diens gezinslid; beschikking binnen 7 maanden bij toepassing art. 4:5 Awb	1A (reg: langdurig ingezetene of diens gezinslid)
Art. 42, vierde lid, Vw: asiel	Verlenging met ten hoogste zes maanden voor advies van of onderzoek door derden of openbaar ministerie	1A (asiel)
Art. 43 Vw: asiel	Verlenging met ten hoogste een jaar wegens een besluitmoratorium	1A (asiel)
Art. 9, vierde lid, RWN: naturalisatie	Aanhouding van tweemaal zes maanden	1A (nat)
Art. 6, tweede lid, Wob	Verdaging met ten hoogste vier weken	1A (Wob)
Art. 6, derde lid, Wob	Horen van derden-belanghebbenden (art. 4:8 Awb)	1A (Wob)

In sommige gevallen is het zowel mogelijk om de beslistermijn te verlengen op grond van de Vreemdelingenwet, als op te schorten op grond van de Awb. Per geval dient dan te worden gezien welke verruimingsgrond dient te worden toegepast. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat de mogelijkheid om een verlengingsgrond te gebruiken in de Vw is beperkt tot een duur van ten hoogste vier of zes maanden. Voor de opschortingsgronden in de Awb geldt de maatstaf van de redelijkheid.

3.3 Registratie

Goed registreren van de verruiming van de beslistermijn is van cruciaal belang. Zonder registratie is het moeilijk om bij de aanvrager of de rechter aan te tonen dat een beslistermijn is verruimd, met als mogelijk gevolg dat een dwangsom moet worden betaald.

- Afspraken worden schriftelijk bevestigd.
- Een contact met de aanvrager wordt zoveel mogelijk op schrift of in een telefoonnotitie vastgelegd. Afspraken moeten altijd worden vastgelegd.
- Denk ook aan registratie in de IND-systemen.

4. De ingebrekestelling

Wat is een ingebrekestelling

Iedere schriftelijke mededeling door de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift, dat de beslistermijn is overschreden, geldt als een ingebrekestelling. Een 'ingebrekestelling' via e-mail wordt niet geaccepteerd als ingebrekestelling⁶ wel als klacht.

⁶ Alleen wanneer de elektronische weg expliciet is opengesteld voor het indienen van aanvragen of bezwaarschriften is het mogelijk ook de ingebrekestellingen elektronisch in te

Behoudens de eis van schriftelijkheid, is de ingebrekestelling vormvrij. Formeel hoeft betrokkene dus niet expliciet aan te geven dat het om een ingebrekestelling gaat. Om de herkenbaarheid te vergroten, wordt op internet een standaard ingebrekestelling aangeboden. Steeds dient bij binnengekomen poststukken te worden beoordeeld of sprake is van een ingebrekestelling.

Een ingebrekestelling is **geldig** wanneer deze is ingestuurd nadat de beslistermijn ook daadwerkelijk is verstreken. Een ingebrekestelling die wordt ingediend voordat de termijn is verstreken, wordt een 'premature ingebrekestelling' genoemd. Deze klapt niet automatisch om in een geldige ingebrekestelling zodra de termijn wel is verstreken. In een dergelijk geval kan de aanvrager het bestuursorgaan na daadwerkelijke ommekomst van de beslistermijn opnieuw in gebreke stellen. De indiener dient er schriftelijk van op de hoogte te worden gesteld dat de ingebrekestelling prematuur is. Kanttekening hierbij is dat in de parlementaire stukken hierover terug te vinden is dat één dag te vroeg als geldig wordt aangemerkt. Ook heeft een rechtbank⁷ het beroep niet tijdig beslissen ontvankelijk verklaard, omdat de beslistermijn inmiddels was verstreken en het bestuursorgaan nog geen beslissing op het bezwaar had genomen. De rechtbank achtte het om proceseconomische redenen niet nodig om een nieuwe ingebrekestelling in te dienen. Er zijn geen afzonderlijke rechtsmiddelen mogelijk tegen het ongeldig verklaren van een ingebrekestelling. Wel kunnen bezwaren hiertegen aan de orde worden gesteld in de hoofdprocedure.

Samenloop met de klachtprocedure

Een schriftelijke uiting van ongenoegen (klacht) over de behandelduur of de beslistermijn van een zaak is naar zijn aard tevens een ingebrekestelling. Immers, hiermee wordt te kennen gegeven dat er sprake is van het overschrijden van de beslistermijn. Een schriftelijke termijnklacht dient dan ook altijd te worden behandeld als én een klacht én een ingebrekestelling.

Omgekeerd is een ingebrekestelling niet automatisch ook een klacht over de behandelduur. Wanneer een brief alleen de constatering bevat dat de beslistermijn is overschreden of alleen de term ingebrekestelling bevat, wordt aangenomen dat bedoeld is om een ingebrekestelling in te dienen, zoals genoemd in artikel 4:17 Awb. Uiteraard wordt de ingebrekestelling wel als klacht gezien, in het geval er tevens sprake is van een uiting van ongenoegen (dit kan zijn wegens de behandelduur, maar dat hoeft niet). In het geval onduidelijk is of de aanvrager tevens een klacht heeft, dient hierover contact met hem te worden gezocht.

Tot slot wordt er nog op gewezen dat klachten behandeld dienen te worden overeenkomstig hoofdstuk 9 van de Awb. Met name wordt aandacht gevraagd voor de bepaling dat de behandeling van een klacht moet plaatsvinden door iemand die niet bij de gedraging betrokken is geweest waarop de klacht betrekking heeft. (artikel 9:7, eerste lid, Awb)

Voorkomen ingebrekestelling

Uiteraard behoort een ingebrekestelling slechts in uitzonderingsgevallen voor te komen. De ingebrekestelling kan worden voorkomen door voor het verstrijken van de wettelijke beslistermijn te proberen in overleg met de aanvrager –of desnoods eenzijdig– de beslistermijn te verruimen of nog tijdig te beslissen (art. 4:15 Awb). Indien dat niet mogelijk is, moet worden bekeken wanneer zo snel mogelijk een

dienen (artt. 4:17 jo 4:3a jo 2:15 Awb). De IND heeft de elektronische weg nog niet open gesteld.

7 Rb Leeuwarden, 4 februari 2010, Awb 09/2672

besluit genomen kan worden en daarover overleg met de aanvrager worden gevoerd.

Schriftelijke intrekking van de ingebrekestelling

Als er een geldige ingebrekestelling is ontvangen, is het de bedoeling dat er binnen twee weken wordt beslist. In het geval er nog stappen moeten worden gezet om tot een zorgvuldige beslissing te komen, bijvoorbeeld wanneer er nog stukken van de aanvrager nodig zijn, kan worden geprobeerd om alsnog afspraken met de gemachtigde/aanvrager te maken. Wellicht is de aanvrager bereid om nadere afspraken te maken en de ingebrekestelling in te trekken met als gevolg dat de dwangsom (voorlopig) niet automatisch loopt. Het spreekt voor zich dat de aanvrager hiertoe sneller bereid is als het contact met de aanvrager/gemachtigde goed verloopt en daardoor vertrouwen heeft dat een nieuw af te spreken (korte) beslistermijn wordt nagekomen. Ook hier geldt dat afspraken schriftelijk moeten worden vastgelegd.

Voor de duidelijkheid wordt erop gewezen dat eventuele nieuwe afspraken met de aanvrager als het ware een coulance van de aanvrager zijn, niet een formele verruiming van de beslistermijn (dit is immers niet meer mogelijk⁸)

In bijlage I "Schema verloop vanaf ingebrekestelling" is beschreven wat te doen bij binnenkomst van de ingebrekestelling.

De standaardbrief 'prematuur (= te vroeg) ingestelde ingebrekestellingen' en andere brieven/bouwstenen Wet dwangsom zijn opgenomen in WIDS. De gevolgen van het niet beslissen binnen twee weken na een ingebrekestelling, wordt hieronder uitgewerkt in hoofdstuk 5 en 6.

5. De automatische dwangsomregeling

5.1 Bedragen automatische dwangsomregeling

Uit art. 4:17, derde lid, Awb volgt dat de eerste dag waarover een dwangsom verschuldigd is, de dag is waarop twee weken zijn verstreken na de ontvangst van een geldige ingebrekestelling⁹. De dag waarop een beschikking wordt gegeven (d.w.z. bekendgemaakt) is de laatste dag waarover nog betaald moet worden.

De verschuldigdheid ontstaat van rechtswege, de aanvrager hoeft dus niet expliciet om (uitbetaling van) een dwangsom te vragen. Voor de bepaling wanneer de dwangsom gaat lopen, is de datum waarop de ingebrekestelling is ontvangen leidend, dus niet de dagtekening op de brief. Indien de ingebrekestelling in het weekend of op een feestdag wordt gefaxt, wordt ervan uitgegaan dat de ontvangstdatum de eerstvolgende werkdag is. Immers, pas op dat moment kan de post worden verwerkt.

De dwangsombedragen zien er als volgt uit:

Eerste 14 dagen	€ 20,= per dag
Daaropvolgende 14 dagen	€ 30,= per dag
Laatste 14 dagen	€ 40,= per dag

⁸ Wel kan na het ontvangen van de ingebrekestelling nog worden bekeken of er sprake was van vertraging welke toe te rekenen is aan de aanvrager (art. 4:15, tweede lid, onder b, Awb). De periode van deze vertraging kan dan alsnog worden opgeteld bij de oorspronkelijke beslistermijn.

⁹ Indien de termijn van 14 dagen zou eindigen op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, gaat de dwangsom ingevolge de Algemene termijnenwet op de eerstvolgende werkdag lopen.

Het maximumbedrag van de automatische dwangsomregeling bedraagt € 1.260,= en de maximale looptijd is 42 dagen (inclusief zaterdag en zondag). In bijlage II is een rekenhulp opgenomen voor de bepaling van de hoogte van de dwangsom.

De verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom worden bij beschikking vastgesteld binnen twee weken na de laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd was (art. 4:18 Awb). Dit wil zeggen:

- uiterlijk twee weken na bekendmaking van de beschikking in de hoofdprocedure;
- tenzij de beslissing in de hoofdprocedure pas na de maximale dwangsomtermijn van 42 dagen wordt gegeven; dan dient het dwangsombesluit binnen twee weken na het vollopen van die termijn van 42 dagen te worden genomen.

Bekendmaking automatische dwangsom

Het verdient de voorkeur om de verschuldigdheid en hoogte van de dwangsom bekend te maken in de beschikking in de hoofdprocedure. Als dat om wat voor reden niet mogelijk is, dan dienen verschuldigdheid en hoogte van de dwangsom in een separate beschikking te worden vastgesteld. Het is niet mogelijk om een zelfstandig rechtsmiddel in te stellen tegen een dwangsombesluit. Hiertegen kan worden opgekomen door het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de beschikking in de bodemprocedure.

5.2 Aanvraag voor meerdere personen

In het geval dat een aanvraag door meer dan één persoon is ingediend, wordt de dwangsom **niet** evenzoveel uitgekeerd, maar evenredig over de aanvragers verdeeld (art. 4:17, zevende lid, Awb). Per aanvraag zal dus in elk geval nooit meer dan eenmaal de maximale dwangsom van € 1.260,= verschuldigd zijn.

Voorbeeld: Indien een volwassene een asielaanvraag ondertekent mede namens zijn of haar 5 minderjarige kinderen, dan is er sprake van één asielaanvraag en kan er dus maximaal € 1.260,= aan dwangsom verschuldigd zijn.

5.3 Geen verschuldigdheid automatische dwangsom

Uiteraard is een dwangsom niet verschuldigd indien de wettelijke termijn aantoonbaar nog niet is verstreken (dit had reeds aan de aanvrager bekend gemaakt moeten worden als reactie op de ontvangst van de ingebrekestelling). Ondanks het verstrijken van de wettelijke beslistermijn en de ontvangst van een ingebrekestelling, is geen dwangsom verschuldigd indien (art. 4:17, zesde lid, Awb):

- a. de ingebrekestelling onredelijk laat is verzonden¹⁰,
- b. de aanvrager geen belanghebbende is, of
- c. de aanvraag of het bezwaarschrift¹¹ kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is.

Ad a Een overeenkomstige bepaling is opgenomen in art. 6:12, vierde lid, Awb voor het beroep niet tijdig beslissen. Wat onredelijk laat is, kan niet in zijn algemeenheid worden bepaald. Daarvoor is niet zonder meer doorslaggevend wanneer de oorspronkelijke aanvraag of het bezwaar is ingediend. Wel is van

¹⁰ Een ingebrekestelling ingediend veertien maanden nadat de beslistermijn is verstreken, is door de rechtbank Dordrecht d.d. 5 augustus 2011, Awb 11/645, LJN BR5233, aangemerkt als een onredelijk laat ingediende ingebrekestelling.

¹¹ Zie schakelbepaling in art. 7:14 Awb die dit artikel ook van toepassing laat zijn op bezwaar.

belang of en hoe er nadien van gedachten is gewisseld tussen aanvrager en het bestuursorgaan¹².

Ad b Bij de meeste vreemdelingenrechtelijke procedures zal de aanvrager doorgaans belanghebbende zijn. Deze bepaling zal dan ook meestal niet van toepassing zijn binnen de IND.

Ad c Deze bepaling ziet in beginsel op het voorkomen van misbruik. De dwangsomregeling mag er immers niet toe leiden dat het lucratief wordt om zoveel mogelijk zinloze (dus kennelijk ongegronde) aanvragen¹³ dan wel te late bezwaarschriften in te dienen, in de hoop dat het bestuursorgaan niet tijdig op die aanvragen of bezwaarschriften zal kunnen beslissen en een dwangsom verschuldigd wordt. Deze bepaling is binnen de IND vooral van belang voor bezwaarprocedures. In beginsel worden aanvragen in eerste aanleg niet afgewezen wegens de kennelijke ongegrondheid of kennelijke niet-ontvankelijkheid ervan.

Gelet op deze grond is er géén dwangsom verschuldigd als de bezwaarbeslistermijn is verstreken en het bezwaarschrift op inhoudelijke gronden kennelijk ongegrond wordt verklaard¹⁴. Bij deze grond bestaat het risico dat de rechter over de 'kennelijke ongegrondheid' van een bezwaarschrift een ander oordeel heeft, met als gevolg dat alsnog een dwangsom is verschuldigd.

Daarnaast is ook geen automatische dwangsom verschuldigd bij naturalisatieverzoeken die zijn ingediend op Aruba, Curaçao, St. Maarten en de openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba.¹⁵

Indien er wel een ingebrekestelling is ingediend, dient in de beschikking gemotiveerd uiteen te worden gezet om welke reden er geen dwangsom verschuldigd is.

5.4 Onverschuldigde betaling

Indien er een keer (per abuis) te veel is berekend en uitbetaald of als bij nader inzien toch geen dwangsom was verschuldigd, kan de IND het (te veel) betaalde bedrag aan dwangsom terugvorderen vanwege onverschuldigde betaling. Met het oog op de rechtszekerheid staat hier een termijn voor van vijf jaar, die aanvangt de dag nadat de hoogte en verschuldigdheid van de dwangsom bij beschikking zijn vastgesteld (art. 4:20 Awb). Gevolg van deze bepaling is dat terugvorderingsbesluiten die voortvloeien uit een eerder besluit tot vaststelling van de verschuldigdheid en de hoogte van een dwangsom, vatbaar zijn voor bezwaar en beroep bij de bestuursrechter.

6. Beroep niet tijdig beslissen

Voor alle procedures (zowel eerste aanleg als bezwaar) waarin op of na 1 oktober 2009 niet tijdig is beslist, staat rechtstreeks beroep open bij de rechtbank nadat

12 MvT zoals gewijzigd n.a.v. het advies van de RvSt, 29 934, nr. 6, p. 13

13 De MvT zoals gewijzigd n.a.v. het advies van de RvSt, 29 934, nr. 6, p. 13, geeft het volgende voorbeeld: Wie huursubsidie aanvraagt terwijl hij in een koophuis woont, ontvangt geen dwangsom als het bestuursorgaan daar te laat achter komt; MvT, TK 2004-2005, 29 934, nr. 3, p. 8. Vreemdelingenrechtelijk is een aanvraag tot op heden (nog) niet kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond bevonden.

14 Van een kennelijk ongegrond bezwaar is sprake wanneer uit het bezwaarschrift zelf reeds aanstonds blijkt dat de bezwaren van de indiener van het bezwaarschrift ongegrond zijn en er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over die conclusie (toelichting bij art. 7:3 Awb in Tekst & Commentaar).

15 Artikel IIB van de Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap ter invoering van een verklaring van verbondenheid, en tot aanpassing van de regeling van de verkrijging van het Nederlanderschap na erkenning (TK 30 584 (R1811)), van kracht geworden op 1 maart 2009.

twee weken zijn verstreken na de dag waarop de belanghebbende de IND in gebreke heeft gesteld (art. 6:12, derde lid, Awb) zonder dat een beslissing is genomen. Het bezwaar tegen niet tijdig beslissen is komen te vervallen. Het gevolg kan zijn dat naast de automatische dwangsomregeling gelijktijdig een rechterlijke dwangsom loopt.

Voorop staat steeds dat alsnog zo snel mogelijk een besluit moet worden genomen.

Indien de rechtbank het beroep gegrond verklaart, dan moet hij in beginsel een termijn van twee weken bieden om alsnog te beslissen, bij ommekomst waarvan hij een dwangsom per dag moet opleggen. In bijzondere gevallen of indien de wet anders aangeeft, kan hij hiervan afwijken door een andere termijn te bepalen of een andere voorziening te treffen (art. 8:55d, eerste t/m derde lid, Awb). Als er bijvoorbeeld nader onderzoek nodig is, kan overleg met PV plaatshebben om te proberen de rechtbank te overtuigen dat een langere termijn dan twee weken nodig is. Van het geval zal afhangen of de rechtbank hierin meegaat. De door de rechtbank opgelegde beslistermijn start de dag na verzending van de uitspraak (zie art. 8:55d, eerste lid, Awb).

Op grond van art. 8:55d, tweede lid, Awb wordt aan de uitspraak een nadere dwangsom verbonden. Deze rechterlijke dwangsom is verschuldigd vanaf de dag dat de door de rechtbank opgelegde beslistermijn is verstreken. De uitspraak hoeft niet betekend te worden. Dit volgt uit de omstandigheid dat art. 8:72 Awb niet van toepassing is. Hierdoor is ten aanzien van de dwangsom in het kader van afdeling 8.2.4A (beroep bij niet tijdig beslissen) ook geen verwijzing meer opgenomen naar art. 611a e.v. Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering, het artikel dat verplichtte de uitspraak eerst te betekenen¹⁶.

Voorbeeld: Een uitspraak van 2 december 2011 geeft een termijn van twee weken waarbinnen moet worden beslist. Deze uitspraak wordt op 3 december 2011 door de rechtbank verzonden. De termijn waarover een dwangsom is verschuldigd vangt dus aan twee weken na de dag waarop de uitspraak is verzonden (4 december + 14 dagen =), dus op 18 december 2011 (als niet uiterlijk 17 december is beslist).

Bekendmaking rechterlijke dwangsom

De hoogte van de rechterlijke dwangsom wordt bij voorkeur bekend gemaakt in de aanbiedingsbrief bij de beschikking op de aanvraag of op bezwaar. Als dat om wat voor reden ook niet mogelijk is, dan vindt vaststelling zo spoedig mogelijk plaats per separate brief. Deze brief is niet appellabel. Indien na eventueel nader overleg een twistpunt blijft bestaan, zal de aanvrager over de manier waarop het bestuursorgaan uitvoering geeft aan de rechterlijke uitspraak, zich moeten wenden tot de civiele rechter.

7. Intrekking en vernietiging van beschikkingen in (hoger) beroep

7.1 Intrekking van de beschikking hangende beroep

Indien een besluit wordt ingetrokken, valt in de regel de oorspronkelijke procedure weer open. Bij een intrekking zal veelal de wettelijke termijn zijn verstreken. PV bepaalt daarom zo vroeg als mogelijk of een besluit, dat in beroep voorligt, ingetrokken moet worden.

¹⁶ Let wel: bij inhoudelijke vernietigingen kan dit nog wel aan de orde zijn, zie ook paragraaf 7.2 van deze werkinstructie.

Voordat daadwerkelijk wordt ingetrokken, zullen de procesvertegenwoordiger en de betrokken beslisser¹⁷ in onderling overleg bepalen wanneer en hoe het betrokken besluit moet worden gerepareerd. Eventueel kan (snel) advies bij Juridische Zaken PV of AUA worden ingewonnen.

Bij het intrekken van het besluit stelt de procesvertegenwoordiger aan de indiener van het beroepschrift de vraag of het beroep wordt ingetrokken. Laat de indiener het beroep doorlopen en is de beslistermijn inmiddels verstreken, dan klapt het inhoudelijke beroep om naar een beroep niet tijdig beslissen. Uit jurisprudentie is inmiddels gebleken dat in dat geval redelijkerwijs geen ingebrekestelling kan worden geveerd. In deze zaken is het van groot belang om in contact te treden met de aanvrager, voor nader overleg over de noodzakelijke stappen om tot een nieuwe beslissing te komen en over de beslistermijn.

De omstandigheid dat de rechter na intrekking van de beschikking geen ingebrekestelling meer vereist voor het instellen van een beroep niet tijdig beslissen, betekent echter nog niet dat daarmee ook een automatische dwangsom gaat lopen. Om in aanmerking te kunnen komen voor een automatische dwangsom, is (opnieuw) een ingebrekestelling vereist. De automatische dwangsom is dan ook pas verschuldigd indien er niet binnen twee weken na deze nieuwe ingebrekestelling is beslist op de aanvraag.

Een bijzondere omstandigheid wordt gevormd door de omstandigheid dat een beschikking wordt ingetrokken wegens nieuwe feiten of omstandigheden (art. 83 Vw). In een dergelijk geval gaat vanaf de datum van de intrekking een nieuwe beslistermijn lopen en kan opnieuw de volledige beslistermijn worden benut.¹⁸ Deze situatie doet zich vooral voor in asielzaken.

7.2 Vernietiging van de beschikking door de rechter

Wanneer de bestuursrechter een eerder besluit van het bestuursorgaan heeft vernietigd en het bestuursorgaan een nieuw besluit moet nemen, gelden daarvoor dezelfde termijnen als voor het oorspronkelijke besluit¹⁹, tenzij de rechter in zijn uitspraak een termijn heeft gesteld voor het nemen van een nieuw besluit. In het laatste geval is de door de rechter gestelde termijn uiteraard maatgevend voor de beoordeling van de tijdigheid van het nieuwe besluit. Wel kan deze door de rechter opgelegde termijn op dezelfde wijze worden verruimd als de oorspronkelijke termijn, mits dit in redelijkheid gebeurt.

Als een beslissing wordt vernietigd, ontstaat er een nieuwe situatie, waarin opnieuw moet worden beslist. De eventueel ingestuurde ingebrekestelling "herleeft" dan niet. Wel kan, indien niet binnen de nieuwe beslistermijn wordt beslist, opnieuw een ingebrekestelling worden ingediend.

N.B. Als de rechtbank bij de uitspraak van het inhoudelijke beroep bepaalt dat een dwangsom verschuldigd is ingevolge art. 8:72, zevende lid, Awb, is betekening voor de verschuldigdheid van deze dwangsom van de uitspraak een vereiste. Zie voor deze dwangsomprocedure werkinstructie: WI 2008/1 Rechterlijk opgelegde dwangsommen niet vallend onder de Wet dwangsom en beroep niet tijdig beslissen.

17 De Visadienst heeft in zaken 'visa kort verblijf' eigen afspraken met PV.

18 AbRS d.d. 22 april 2004, 200401593/1, JV 2004/255

19 De MvT zoals gewijzigd n.a.v. het advies van de RvSt, 29934, nr. 6, p. 11, geeft het volgende voorbeeld: Vz CBB 30 januari 2004, JB 2004/138.

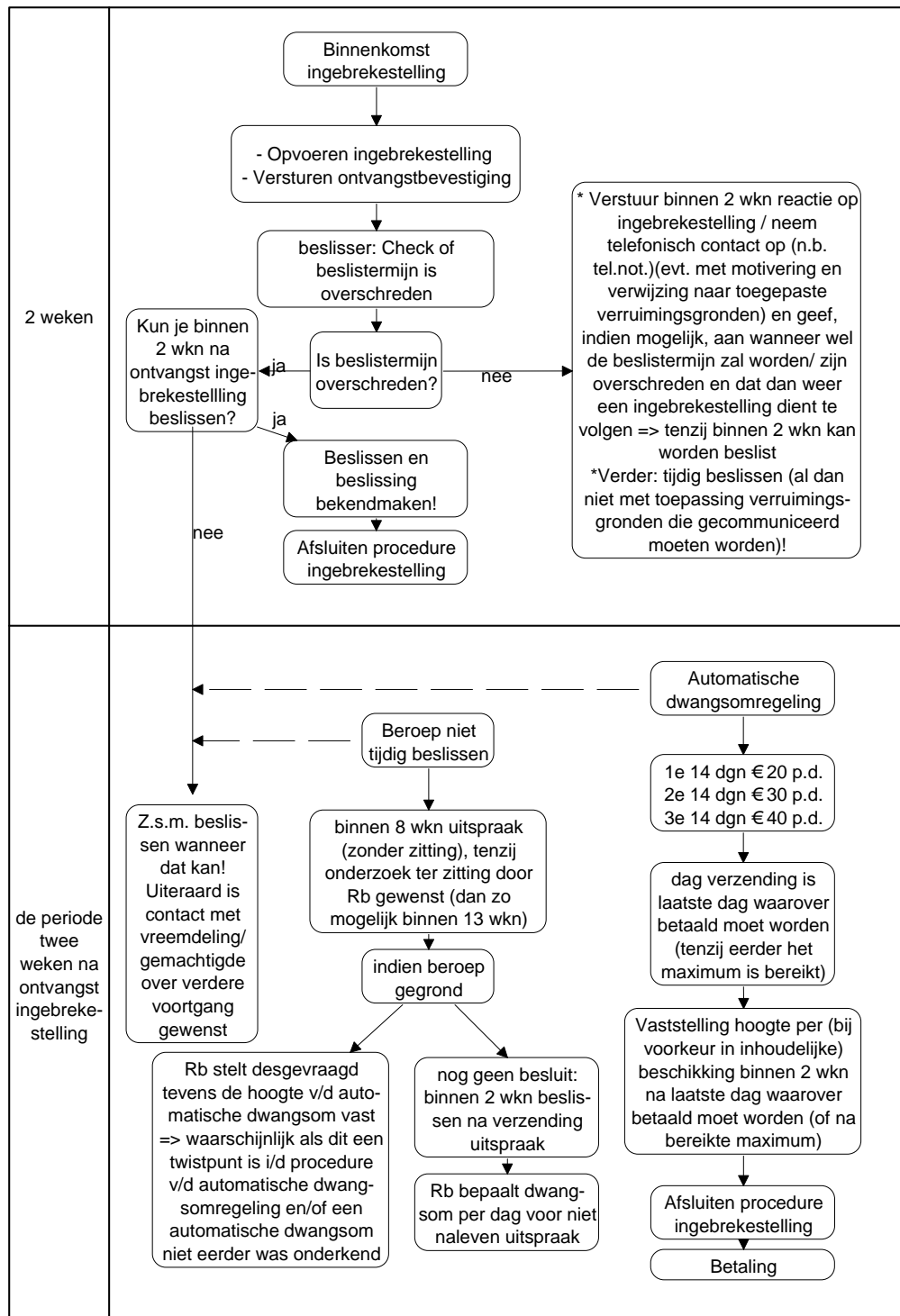
7.3 Vovo in hoger beroep ter voorkoming van een dwangsom

Indien de rechtbank een besluit heeft vernietigd en de IND in hoger beroep gaat, dan is de IND in beginsel op grond van de wet gehouden om hangende het hoger beroep opnieuw te beslissen. Dat is echter niet efficiënt, omdat de Raad van State bij een gegrond hoger beroep de beschikking die is gegeven naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank, zal vernietigen. In de praktijk wordt dat hoger beroep dan ook afgewacht. De mogelijkheid bestaat om een voorlopige voorziening te vragen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State om het hoger beroep af te wachten; het treffen van een voorlopige voorziening houdt dan in dat de minister in afwachting van de uitspraak op het door hem ingestelde hoger beroep aan de bestreden uitspraak geen gevolg hoeft te geven en dat geen dwangsom wordt verbeurd.

8. Overgangsrecht

De Wet dwangsom bevat voor de IND relevant overgangsrecht (art. III, de tekst is opgenomen in bijlage V). De automatische dwangsomregeling gaat gelden voor aanvragen en bezwaarschriften op grond van de Vreemdelingenwet of het Soeverein Besluit, welke zijn ingediend vanaf 1 oktober 2012. Dit overgangsrecht houdt in dat de automatische dwangsomregeling tot 1 oktober 2012 niet van toepassing is op aanvragen en bezwaarschriften op grond van de Vreemdelingenwet, het Soeverein Besluit van 12 december 1813 en aanvragen en bezwaren die connex zijn aan deze procedures (zoals schadeverzoeken). Voor het overgangsrecht dat van toepassing was op 1 oktober 2009 wordt verwezen naar bijlage III.

Bijlage I Schema verloop vanaf ingebrekestelling (IGS)

Bijlage II Rekenhulp hoogte automatische dwangsom

De automatische dwangsom gaat lopen twee weken na ontvangst van de ingebrekestelling (zie paragraaf 5.1). De dwangsom is ook verschuldigd over zaterdag, zondagen en feestdagen.

Voorbeeld: Indien op woensdag 7 maart een geldige ingebrekestelling is ontvangen kan nog tot en met woensdag 21 maart worden beslist zonder dat een dwangsom verschuldigd is. Vanaf donderdag 22 maart (dag 1) loopt dan de dwangsom. De laatste dag waarover (bij uitblijven van een beslissing) een dwangsom (dag 42) is verschuldigd, is dan woensdag 2 mei.

	Bedrag in €
Week 1	(20,= per dag)
dag 1	20
dag 2	40
dag 3	60
dag 4	80
dag 5	100
dag 6	120
dag 7	140
Week 2	(20,= per dag)
dag 8	160
dag 9	180
dag 10	200
dag 11	220
dag 12	240
dag 13	260
dag 14	280

	Bedrag in €
Week 3	(30,= per dag)
dag 15	310
dag 16	340
dag 17	370
dag 18	400
dag 19	430
dag 20	460
dag 21	490
Week 4	(30,= per dag)
dag 22	520
dag 23	550
dag 24	580
dag 25	610
dag 26	640
dag 27	670
dag 28	700

	Bedrag in €
Week 5	(40,= per dag)
dag 29	740
dag 30	780
dag 31	820
dag 32	860
dag 33	900
dag 34	940
dag 35	980
Week 6	(40,= per dag)
dag 36	1.020
dag 37	1.060
dag 38	1.100
dag 39	1.140
dag 40	1.180
dag 41	1.220
dag 42	1.260

Bijlage III Overgangsrecht op 1 oktober 2009

De verruimingsmogelijkheden van art. 4:15 Awb gelden vanaf 1 oktober 2009 voor:

- alle aanvragen en bezwaren die zijn ingediend per 1 oktober 2009;
- alle aanvragen en bezwaren die zijn ingediend vóór 1 oktober 2009 waarvan de beslistermijn nog niet is verstreken op 1 oktober 2009.

Het onderdeel van de Wet dwangsom met het gewijzigde procesrecht voor beroep niet tijdig beslissen, is op 1 oktober 2009 van kracht geworden voor alle beroepschriften die vanaf die datum zijn of worden ingediend. Voor bezwaar- en beroepschriften niet tijdig beslissen welke ingediend zijn voor 1 oktober 2009, blijft het recht gelden, zoals dit gold voor de wijziging.

De automatische dwangsomregeling is tussen 1 oktober 2009 en 1 oktober 2012 niet toegepast op vreemdelingenrechtelijke en visumprocedures.

Tabel: Toepasselijkheid Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen:

Aanvragen en bezwaarschriften op grond van:	Automatische dwangsomregeling
RWN (Nederland (Ned.) en buiza)	Per 1 oktober 2009
RWN (Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba)	n.v.t. totdat bij Koninklijk Besluit daartoe een datum is vastgesteld
Wet openbaarheid van bestuur	Per 1 oktober 2009
Wet bescherming persoonsgegevens	Per 1 oktober 2009
Schade m.b.t. de RWN (Ned. en buiza)	Per 1 oktober 2009
Verzoek om restitutie leges m.b.t. de RWN (Ned. en buiza)	Per 1 oktober 2009
Alle overige aanvragen en bezwaarschriften in de zin van de Awb	Per 1 oktober 2009
Vreemdelingenwet 2000 ²⁰ (hierna: Vw)	Per 1 oktober 2012
Soeverein Besluit van 12 december 1813	Per 1 oktober 2012
Schade m.b.t. de Vw en het Soeverein Besluit van 12 december 1813	Per 1 oktober 2012
Verzoek om restitutie leges m.b.t. de Vw en het Soeverein Besluit van 12 december 1813	Per 1 oktober 2012

²⁰ De verlening van een vvr-EU (voor gezinsleden van burgers van de Unie en voor de Roemenen/ Bulgaren) valt onder artikel 8, onder e, Vw.

Bijlage IV Toelichting op de verruimingsmogelijkheden

In deze toelichting zijn alleen de artikelen in de Awb opgenomen welke op 1 oktober 2009 van kracht zijn geworden. De verruimingsmogelijkheden die daarvoor al bestonden, worden niet verder beschreven.

A. Verruimingsmogelijkheden ex artikel 4:15 Awb

Artikel 4:15, eerste lid, onder b, Awb: informatie gevraagd aan een buitenlandse instantie

Het moet gaan om een buitenlandse instantie. De Minister van Buitenlandse Zaken is geen buitenlandse instantie. Als de Minister van Buitenlandse Zaken wordt verzocht om een ambtsbericht, is deze verruimingsgrond niet van toepassing. Deze verruimingsgrond is wel van toepassing als je door tussenkomst van het ministerie van Buitenlandse Zaken informatie opvraagt aan de autoriteiten van een ander land. Ook bij het opstarten van een onderzoek in het buitenland door de unit Dublin kan deze verruimingsgrond worden gebruikt. Voor de toepassing van de RWN kunnen de overheden van Aruba, Curaçao en Sint Maarten niet worden aangemerkt als een buitenlandse instantie.

Begin verruiming

De verruiming begint op de dag na die waarop van de verruiming mededeling wordt gedaan, tot de dag waarop de informatie wordt ontvangen of verder uitstel niet meer redelijk is. In eerste instantie dient het bestuursorgaan er zelf op toe te zien dat het uitstel niet onredelijk lang duurt. Het eindoordeel daarover ligt echter bij de rechter. Indien de aanvrager van mening is dat verder uitstel niet meer redelijk is, kan hij een ingebrekestelling insturen. Via de procedure beroep niet tijdig beslissen kan hij de redelijkheid van het uitstel aan de orde stellen. Het is daarom van belang om te blijven communiceren met de aanvrager.

Einde verruiming

Van het einde van de verruiming wordt zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de aanvrager/ indiener bezwaarschrift, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.

Advies van of onderzoek door derden of het openbaar ministerie: art. 25 en 42 Vw
Art. 4:15, eerste lid, onder b, Awb moet worden onderscheiden van de verlengingsgrond bedoeld in art. 25, tweede lid, Vw (1A-regulier) en art. 42, vierde lid, Vw (asiel). Op grond van die Vw-artikelen kan de beslistermijn worden verlengd indien voor de beoordeling van de aanvraag advies van of onderzoek door derden of het openbaar ministerie noodzakelijk is. De aanvrager wordt van de verlenging in kennis gesteld. In art. 3.120 Vb wordt voor asiel aangegeven dat bij de kennisgeving wordt aangegeven op welk moment de beslistermijn eindigt.

BMA wint informatie in bij (medische) behandelaars van de aanvrager, deze worden aangemerkt als derden, waardoor het BMA-onderzoek kan worden geschaard onder de artt. 25 en 42 Vw.

Het begrip 'derden' zoals dat wordt genoemd in de artt. 25 en 42 Vw is ruimer dan het begrip 'buitenlandse instantie' als genoemd in art. 4:15, eerste lid, onder b Awb. Onder 'derden' vallen bijvoorbeeld ook het NFI, BMA of een ander ministerie. Een ander belangrijk verschil tussen de artt. 25 en 42 enerzijds en art. 4:15 Vw anderzijds, is gelegen in de omstandigheid dat een verlenging op grond van de

artt. 25 of 42 Vw ten hoogste zes maanden kan duren, terwijl een verruiming op grond van art. 4:15, eerste lid, onder b Awb duurt tot de dag waarop de informatie wordt ontvangen of verder uitstel niet meer redelijk is.

Uit praktisch oogpunt kan het (voor eerste aanleg) verstandig zijn eerst te kijken of de verruiming van de beslistermijn in verband met het opvragen van informatie bij een buitenlandse instantie, of in verband met een onderzoek, eerst kan worden geschaard onder een van de gronden van art. 4:15 Awb, alvorens art. 25, tweede lid, Vw of art. 42, vierde lid, Vw in te roepen. Immers, art. 4:15 Awb kan "onbegrensd" worden toegepast. Voor naturalisatieprocedures kan gebruik worden gemaakt van de verruimingsgronden in de Awb of van aanhouding op grond van art. 9, vierde lid, van de RWN.

Artikel 4:15, tweede lid, onder a, Awb: schriftelijke instemming uitstel beslistermijn

Deze verruimingsgrond ziet niet op bezwaar (zie daarvoor de schakelbepaling in art. 7:14 Awb). De wet schrijft een schriftelijke instemming voor. Uit de wetsgeschiedenis (TK 80, 18 mei 2006, 80-4980) komt naar voren dat de bepaling, dat de instemming schriftelijk moet zijn, niet ziet op de situatie waarin de aanvrager en het bestuursorgaan het zonder meer eens zijn dat meer tijd nodig is voor de besluitvorming. De bepaling ziet op de situatie waarin verschil van mening bestaat of de aanvrager daadwerkelijk heeft ingestemd met verruiming; als het bestuursorgaan zich in deze situatie op deze verruimingsgrond wil beroepen, moet het met een schriftelijk stuk komen.

Telefonisch contact

Als in deze zaken telefonisch overeenstemming wordt bereikt met de aanvrager, wordt een telefoonnotitie toegestuurd of een bevestiging van de afspraken in de brief opgenomen, met de mededeling dat bij een onverhoopt onjuiste weergave van het gesprek binnen twee weken kan reageren. Indien een reactie uitblijft, wordt ervan uitgegaan dat de afspraken, zoals verwoord in de telefoonnotitie of brief, bindend zijn.

Telefonisch contact en toch een ingebrekestelling

Mocht er toch voortijdig een ingebrekestelling worden ontvangen, ondanks de gemaakte afspraken (zie telefonisch contact hierboven), dan zal er uiteraard contact opgenomen moeten worden met de aanvrager. Indien blijkt dat bepaalde gemachtigden niet met deze werkwijze kunnen omgaan, zal in die gevallen geprobeerd moeten worden om een schriftelijke instemming te verkrijgen; bijvoorbeeld door af te spreken dat de telefoonnotitie wordt gefaxt en dezelfde dag (of zoveel later als wenselijk is) nog wordt terug verwacht met een akkoordverklaring, bij gebreke waarvan zal worden beslist, voor zover mogelijk binnen de wettelijke termijn.

Telefonisch contact en bevestiging per fax

Uiteraard staat het een ieder vrij om van deze schriftelijke faxprocedure gebruik te maken wanneer dit wenselijk wordt geacht.

Telefonisch contact en toch instemming gewenst (geen fax)

Als de aanvrager niet beschikt over een fax en het wordt wel wenselijk geacht om een schriftelijke instemming te verkrijgen, kan de schriftelijke instemming per post worden toegezonden. Door gelijktijdig met de schriftelijke bevestiging van de gemaakte afspraken een standaardverklaring naar de aanvrager te sturen, wordt het de aanvrager makkelijker gemaakt te reageren. In deze verklaring moet

duidelijk staan dat de aanvrager akkoord gaat met de gemaakte afspraken en de periode van het ingestemde uitstel.

Telefonisch contact niet mogelijk

Als telefonisch contact niet mogelijk is, kan uiteraard schriftelijk om instemming worden gevraagd. Het verkrijgen van instemming is met deze variant lastiger te verkrijgen, maar soms de enige mogelijkheid.

Artikel 4:15, tweede lid, onder b, Awb: vertraging toe te rekenen aan de aanvrager

Het bestuursorgaan kan zich genoodzaakt zien om de termijn te verruimen om redenen die toe te rekenen zijn aan de aanvrager: 'zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend'. Uit de IND-praktijk kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- De aanvrager stuurt enkele dagen voor afloop van de beslistermijn omvangrijke pakketten nadere gegevens;
- De aanvrager heeft (om wat voor reden dan ook) om uitstel van een hoorzitting in bezwaar gevraagd en er bestaat aanleiding dit verzoek te honoreren; hetzelfde geldt voor uitstel van een eerste, nader en aanvullend gehoor;
- De aanvrager heeft gevraagd om uitstel van een nader onderzoek;
- De aanvrager stuurt enkele dagen voor afloop van de beslistermijn informatie die aanleiding is voor onderzoek;
- De aanvrager heeft stukken naar het verkeerde bestuursorgaan verstuurd;
- De aanvrager verstrekt bij de aanvraag onjuiste informatie of houdt informatie achter die van belang kan zijn voor de besluitvorming, en daarom moet de IND tijdrovend onderzoek doen (bijv. 1F-zaken, het opgeven van verschillende geboortedata, leeftijdsonderzoek, taalanalyse, KMAR-onderzoeken en onderzoeken door Buiza, mits wij de vreemdeling tegemoet komen in zijn bewijsnood).
- Vakantie en ziekte van de gemachtigde van de aanvrager / indiener bezwaarschrift.
- De aanvrager wenst een contra-expertise/second opinion te laten uitvoeren (want dat is geen vast onderdeel van de onderzoeksprocedure, maar die ruimte dient wel te worden geboden).
- Het opvragen van een (medisch) advies in het kader van art. 64 Vw indien pas in een zeer laat stadium een beroep wordt gedaan op medische omstandigheden²¹.

Dat de beslistermijn op deze grond is opgeschort, kan ook achteraf worden geconstateerd. Dit dient dan uiteraard wel zo snel mogelijk na de constatering van de vertraging te gebeuren. Overigens schrijft art. 4:15, vierde lid, Awb voor dat indien de verruiming eindigt, hiervan zo spoedig mogelijk mededeling wordt gedaan aan de aanvrager / indiener van het bezwaarschrift onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.

Artikel 4:15, tweede lid, onder c, Awb: overmacht

Van overmacht zal niet snel sprake zijn. Het gaat dan in ieder geval om een onmogelijkheid om te beslissen die wordt veroorzaakt door abnormale en onvoorziene omstandigheden buiten toedoen van het bestuursorgaan zelf en die ook buiten zijn risicosfeer liggen: bij brand en overstromingen of in geval van oorlog.

²¹ Dit kan een beroep op art. 64 Vw in het kader van de analoge toepassing zijn of een beroep op art. 64 Vw-sec.

Als overmacht kan in ieder geval niet worden aangemerkt:

- Het niet tijdig ter beschikking komen van informatie van een ander bestuursorgaan;
- Reguliere capaciteitsproblemen;
- Het willen afwachten van een rechterlijke beslissing in een andere zaak; of
- Een verzoek tot uitstel van de beslissing afkomstig van de Europese Commissie.

Zowel bij aanvang van deze verruimingsgrond als bij de beëindiging van deze grond wordt de aanvrager / indiener van het bezwaarschrift bericht.

B. Verruimingsmogelijkheden ex artikel 7:10 Awb

In tegenstelling tot de meeste verruimingsgronden in art. 4:15 Awb, gelden de verruimingsgronden genoemd in art. 7:10 Awb slechts in de bezwaarfase.

De belangrijkste verruimingsgrond is te vinden in art 7:10, vierde lid, onder b, Awb: verder uitstel is mogelijk voor zover de indiener van het bezwaarschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen worden geschaad. De eis van schriftelijkheid geldt hier niet. Als bijvoorbeeld tijdens de hoorzitting overeenstemming kan worden bereikt over uitstel van de beslistermijn, volstaat het neerleggen hiervan in het verslag van de hoorzitting.

Artikel 7:10, derde lid, Awb: verdaging beslistermijn bezwaar met zes weken

Met ingang van 1 oktober 2009 vangt de termijn om te beslissen op een bezwaarschrift aan op de dag dat de termijn voor het indienen van bezwaar is verstreken. De beslistermijn, die zes weken bedraagt, kan op grond van art. 7:10, derde lid Awb, worden verlengd met zes weken.

Artikel 7:10, vierde lid, onder c, Awb: naleving wettelijke procedurevoorschriften

Ingevolge dit onderdeel is uitstel van een beslissing mogelijk voor zover dit nodig is in verband met de naleving van wettelijke procedurevoorschriften.

Een voorbeeld van zo'n wettelijk voorschrift in de naturalisatieprocedure is het afwachten van een naturalisatieceremonie nadat het bezwaarschrift gegrond is verklaard. Een ander voorbeeld²² van zo'n wettelijk voorschrift is art. 7:9 Awb. Tijdens of na afloop van de hoorzitting kunnen nieuwe feiten of gewijzigde omstandigheden bekend worden die van aanmerkelijk belang kunnen zijn voor het resultaat van de heroverweging waardoor opnieuw moet worden gehoord.

Een vergelijkbare situatie bestaat indien bij de voorbereiding van de beslissing op bezwaar blijkt dat een deugdelijke heroverweging van het bezwaar nader onderzoek vereist. In een dergelijk geval is de standaard verdagingstermijn van zes weken vaak toereikend. Soms vereist het nadere onderzoek echter meer tijd, met name als het bestuursorgaan heeft gevraagd om (nader) advies van een deskundige of om een toelichting op een advies waarvan de juistheid wordt betwist. Het vragen van een advies (bijv. een medisch advies, advies van een ander ministerie etc.) in de bezwaarprocedure valt onder de verruimingsgrond naleving wettelijk procedurevoorschrift: zorgvuldige voorbereiding (art. 3:2 Awb) in combinatie met een deugdelijke heroverweging in bezwaar (art. 7:11 Awb).

22 MvT 31751, nr. 3, p. 7

Ook kan het gebeuren dat in bezwaar blijkt dat een aanvraag ten onrechte buiten behandeling is gelaten wegens onvolledigheid. De juiste beslissing is dan om de aanvraag alsnog in behandeling te nemen, maar omdat het hele proces voor behandeling nog moet beginnen, is de resterende termijn voor de beslissing op bezwaar dan vaak te kort. Doet een dergelijke situatie zich voor, dan is duidelijk dat van een deugdelijke heroverweging (art. 7:11 Awb) geen sprake kan zijn als de gevraagde advisering of toelichting niet wordt afgewacht, maar ook dat het onmogelijk is om binnen een termijn van (zes + zes =) twaalf weken op het bezwaar te beslissen als de gevraagde advisering of toelichting wèl wordt afgewacht.

Wanneer de gemachtigde / indiener van het bezwaarschrift het tijdstip waarop de planning een hoorzitting had gepland, niet binnen de termijn, voor het verstrijken van de wettelijke beslistermijn, die nodig is om alsnog te kunnen beslissen, kan aanvaarden, zal de beslistermijn wel kunnen worden opgeschort, vanaf de geplande zittingsdatum tot aan de uitgestelde zittingsdatum. De grondslag hiervoor ligt dan in art. 7:10, vierde lid, onder c, Awb.

Let wel: het uitstel heeft alleen opschortende werking als hiervan schriftelijk mededeling is gedaan aan de belanghebbenden (art. 7:10, vijfde lid, Awb)!

Hoewel de hoorplicht (art. 7:2, eerste lid, Awb) een wettelijk procedurevoorschrift betreft, is de toepassing hiervan verdisconteerd bij de vaststelling van de beslistermijn.

Bijlage V Overzicht relevante artikelen

In deze bijlage wordt in de eerste kolom aangegeven in welk lid van het betreffende artikel een verruimingsgrond²³ wordt genoemd en op welke procedure (eerste aanleg en/of bezwaar) de opschortings/verruimingsgrond van toepassing is.

verruiming = opschortings/ verruimingsmoge- lijkheid	Dw Wz Ov T	Overzicht alle relevante artikelen = Wet dwangsom = Wijziging van de Awb, de Wob en enkele andere wetten in verband met de inwerkingtreding van de Wet Dwangsom = overig relevant artikel = toelichting
	Dw	AFDELING 4.1.3 BESLISTERMIJN EN DWANGSOM BIJ NIET TIJDIG BESLISSEN
	Dw	§ 4.1.3.1 Beslistermijn
	Dw	Artikel 4:13 Awb 1. Een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of, bij het ontbreken van zulk een termijn, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag. 2. De in het eerste lid bedoelde redelijke termijn is in ieder geval verstreken wanneer het bestuursorgaan binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag geen beschikking heeft gegeven, noch een mededeling als bedoeld in artikel 4:14, derde lid, heeft gedaan.
•verruiming: lid 3 (1A)	Dw T: lid 1 geldt ook in bezwaar (art. 7:14)	Artikel 4:14 Awb 1. Indien een beschikking niet binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn kan worden gegeven, deelt het bestuursorgaan dit aan de aanvrager mede en noemt het daarbij een zo kort mogelijke termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien. 2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het bestuursorgaan na het verstrijken van de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn niet langer bevoegd is. 3. Indien, bij het ontbreken van een bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn, een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven, deelt het bestuursorgaan dit <u>binnen</u> deze termijn aan de aanvrager mede en noemt het daarbij een redelijke termijn binnen welke de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.
•verruiming: lid 1, sub a (1A) •verruiming: lid 1, sub b (1A + bezw)	Dw T: lid 1, sub b, geldt ook in	Artikel 4:15 Awb 1. De termijn voor het geven van een beschikking wordt opgeschort met ingang van de dag na die waarop het bestuursorgaan: a. de aanvrager krachtens artikel 4:5 uitnodigt de aanvraag aan te vullen, tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken, of b. de aanvrager mededeelt dat voor de beschikking op de aanvraag redelijkerwijs noodzakelijke informatie aan een buitenlandse instantie is gevraagd, tot de dag waarop deze

²³ De bredere en meer zuivere term 'verruimingsgrond' wordt in de bijlage gebruikt om ook termen als 'uitstel', 'verdaging', 'verlenging' etc. hieronder te laten vallen. In de werkinstructie wordt vaak gemakshalve de term 'opschortingsgrond' gebruikt.

•verruiming: lid 2, sub a (1A) •verruiming: lid 2, sub b (1A + bezw) •verruiming: lid 2, sub c (1A + bezw)	bezwaar (art. 7:14) T: lid 2, sub b en c, gelden ook in bezwaar (art. 7:14) T: lid 3 geldt ook in bezwaar (art. 7:14) T: lid 4 geldt ook in bezwaar (art. 7:14)	informatie is ontvangen of verder uitstel niet meer redelijk is. 2. De termijn voor het geven van een beschikking wordt voorts opgeschort: a. gedurende de termijn waarvoor de aanvrager schriftelijk met uitstel heeft ingestemd, b. zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend, of c. zolang het bestuursorgaan door overmacht niet in staat is een beschikking te geven. 3. In geval van overmacht deelt het bestuursorgaan zo spoedig mogelijk aan de aanvrager mede dat de beslistermijn is opgeschort, alsmede binnen welke termijn de beschikking wel tegemoet kan worden gezien. 4. Indien de opschorting eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, of het tweede lid, onderdelen b en c, zo spoedig mogelijk mededeling aan de aanvrager, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.
	Dw	§ 4.1.3.2 Dwangsom bij niet tijdig beslissen
	Dw	Artikel 4:16 Awb Vervallen
	Dw T: dit artikel geldt ook in bezwaar (art. 7:14)	Artikel 4:17 Awb 1. Indien een beschikking op aanvraag niet tijdig wordt gegeven, verbeurt het bestuursorgaan aan de aanvrager een dwangsom voor elke dag dat het in gebreke is, doch voor ten hoogste 42 dagen. De Algemene termijnenwet is op laatstgenoemde termijn niet van toepassing. 2. De dwangsom bedraagt de eerste veertien dagen € 20 per dag, de daaropvolgende veertien dagen € 30 per dag en de overige dagen € 40 per dag. 3. De eerste dag waarover de dwangsom verschuldigd is, is de dag waarop twee weken zijn verstreken na de dag waarop de termijn voor het geven van de beschikking is verstreken en het bestuursorgaan van de aanvrager een schriftelijke ingebrekestelling heeft ontvangen. 4. Indien de aanvraag elektronisch kon worden gedaan, is artikel 4:3a van overeenkomstige toepassing op de ingebrekestelling. 5. Beroep tegen het niet tijdig geven van de beschikking schort de dwangsom niet op. 6. Geen dwangsom is verschuldigd indien: a. het bestuursorgaan onredelijk laat in gebreke is gesteld, b. de aanvrager geen belanghebbende is, of c. de aanvraag kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is. 7. Indien er meer dan één aanvrager is, is de dwangsom aan ieder van de aanvragers voor een gelijk deel verschuldigd. 8. De in het tweede lid genoemde bedragen kunnen bij algemene maatregel van bestuur worden gewijzigd voorzover de consumentenprijsindex daartoe aanleiding geeft.
	Dw T: dit artikel geldt ook in bezwaar (art. 7:14)	Artikel 4:18 Awb Het bestuursorgaan stelt de verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom bij beschikking vast binnen twee weken na de laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd was.
	Dw T: dit artikel geldt ook in	Artikel 4:19 Awb 1. Het bezwaar, beroep of hoger beroep tegen de beschikking op de aanvraag heeft mede betrekking op een beschikking tot vaststelling van de hoogte van de dwangsom, voorzover de

	bezwaar (art. 7:14)	belanghebbende deze beschikking betwist. 2. De administratieve rechter kan de beslissing op het beroep of hoger beroep inzake de beschikking tot vaststelling van de hoogte van de dwangsom echter verwijzen naar een ander orgaan, indien behandeling door dit orgaan gewenst is. 3. In beroep of hoger beroep legt de belanghebbende zo mogelijk een afschrift over van de beschikking die hij betwist. 4. Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een verzoek om voorlopige voorziening.
	Dw T: dit artikel geldt ook in bezwaar (art. 7:14)	Artikel 4:20 Awb Het bestuursorgaan kan onverschuldigd betaalde dwangsommen terugvorderen voor zover na de dag waarop de beschikking, bedoeld in artikel 4:18 is vastgesteld, nog geen vijf jaren zijn verstreken.
	Dw	Artikel 6:12 Awb 1. Indien het beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit dan wel het niet tijdig bekendmaken van een van rechtswege verleende beschikking, is het niet aan een termijn gebonden. 2. Het beroepschrift kan worden ingediend zodra: a. het bestuursorgaan in gebreke is tijdig een besluit te nemen of een van rechtswege verleende beschikking bekend te maken, en b. twee weken zijn verstreken na de dag waarop belanghebbende het bestuursorgaan schriftelijk heeft medegedeeld dat het in gebreke is. 3. Indien redelijkerwijs niet van de belanghebbende kan worden gevergd dat hij het bestuursorgaan in gebreke stelt, kan het beroepschrift worden ingediend zodra het bestuursorgaan in gebreke is tijdig een besluit te nemen. 4. Het beroep is niet-ontvankelijk indien het beroepschrift onredelijk laat is ingediend.
	Dw	Artikel 6:20 Awb 1. Indien het beroep zich richt tegen het niet tijdig nemen van een besluit, blijft het bestuursorgaan verplicht dit besluit te nemen, tenzij de belanghebbende daarbij als gevolg van de beslissing op het beroep geen belang meer heeft. 2. Het bestuursorgaan deelt een besluit als bedoeld in het eerste lid onverwijld mede aan het orgaan waarbij het beroep aanhangig is. 3. Het beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit heeft mede betrekking op het alsnog genomen besluit, tenzij dit geheel aan het beroep tegemoet komt. 4. De beslissing op het beroep kan echter worden verwezen naar een ander orgaan waarbij bezwaar of beroep tegen het alsnog genomen besluit aanhangig is, dan wel kan of kon worden gemaakt of ingesteld. 5. Het beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit kan alsnog gegrond worden verklaard, indien de indiener van het beroepschrift daarbij belang heeft.
	Dw	Artikel 7:1 Awb 1. Degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een administratieve rechter in te stellen, dient alvorens beroep in te stellen bezwaar te maken, tenzij: a. het besluit in bezwaar of in administratief beroep is genomen, b. het besluit aan goedkeuring is onderworpen, c. het besluit een goedkeuring of een weigering daarvan inhoudt, d. het besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4, of e. het beroep zich richt tegen het niet tijdig nemen van een besluit.

		2. Tegen de beslissing op het bezwaar kan beroep worden ingesteld met toepassing van de voorschriften die gelden voor het instellen van beroep tegen het besluit waartegen bezwaar is gemaakt.
	Dw	Artikel 7:1a Awb 1. In het bezwaarschrift kan de indiener het bestuursorgaan verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter, zulks in afwijking van artikel 7:1. 2. Het bestuursorgaan wijst het verzoek in ieder geval af, indien tegen het besluit een ander bezwaarschrift is ingediend waarin eenzelfde verzoek ontbreekt, tenzij dat andere bezwaarschrift kennelijk niet-ontvankelijk is. 3. Het bestuursorgaan kan instemmen met het verzoek indien de zaak daarvoor geschikt is. 4. Het bestuursorgaan beslist zo spoedig mogelijk op het verzoek. Een beslissing tot instemming wordt genomen zodra redelijkerwijs kan worden aangenomen dat geen nieuwe bezwaarschriften zullen worden ingediend. De artikelen 4:7 en 4:8 zijn niet van toepassing. 5. Indien het bestuursorgaan instemt met het verzoek zendt het het bezwaarschrift, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, onverwijld door aan de bevoegde rechter. 6. Een na de instemming ontvangen bezwaarschrift wordt eveneens onverwijld doorgezonden aan de bevoegde rechter. Indien dit bezwaarschrift geen verzoek als bedoeld in het eerste lid bevat, wordt, in afwijking van artikel 8:41, eerste lid, geen griffierecht geheven.
•verruiming: lid 2 (bezw) •verruiming: lid 3 (bezw) •verruiming: lid 4, - sub a (bezw) - sub b (bezw) •verruiming: lid 4, sub c (bezw)	Wz	Artikel 7:10 Awb 1. Het bestuursorgaan beslist binnen zes weken of – indien een commissie als bedoeld in artikel 7:13 is ingesteld – binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. 2. De termijn wordt opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop de indiener is verzocht een verzuim als bedoeld in artikel 6:6 te herstellen, tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. 3. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste zes weken verdagen. 4. Verder uitstel is mogelijk voor zover: a. alle belanghebbenden daarmee instemmen, b. de indiener van het bezwaarschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad, of c. dit nodig is in verband met de naleving van wettelijke procedurevoorschriften. 5. Indien toepassing is gegeven aan het tweede, derde of vierde lid, doet het bestuursorgaan hiervan schriftelijk mededeling aan belanghebbenden.
	Wz N.B. de komma achter 3:49 ontbreekt	Artikel 7:14 Awb Artikel 3:6, tweede lid, afdeling 3.4, de artikelen 3:41 tot en met 3:45, afdeling 3.7, met uitzondering van artikel 3:49 en titel 4.1, met uitzondering van de artikelen 4:14, eerste lid, 4:15, eerste lid, onderdeel b, tweede lid, onderdelen b en c, derde lid en vierde lid en paragraaf 4.1.3.2, zijn niet van toepassing op besluiten op grond van deze afdeling.
	Dw	Artikel 7:14a Awb Indien door een ander dan de aanvrager bezwaar is gemaakt tegen een besluit op aanvraag, wordt de aanvrager voor de

		toepassing van paragraaf 4.1.3.2 gelijkgesteld met de indiener van het bezwaarschrift.
[•verruiming: lid 3 (adm. beroep)] [•verruiming: lid 4 (adm. beroep)] [•verruiming: lid 5 (adm. beroep)] [•verruiming: lid 6 - sub a (adm. beroep) - sub b (adm. beroep) - sub c (adm. beroep)]	Wz T: betreft administratief beroep	Artikel 7:24 Awb 1. Het beroepsorgaan beslist binnen zestien weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het beroepschrift is verstreken. 2. Indien het beroepsorgaan evenwel behoort tot dezelfde rechtspersoon als het bestuursorgaan tegen welks besluit het beroep is gericht, beslist het binnen zes weken of – indien een commissie als bedoeld in artikel 7:19, tweede lid, is ingesteld – binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het beroepschrift is verstreken. 3. De termijn wordt opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop de indiener is verzocht een verzuim als bedoeld in artikel 6:6 te herstellen, tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. 4. Het beroepsorgaan kan de beslissing voor ten hoogste tien weken verdagen. 5. In het geval, bedoeld in het tweede lid, kan het beroepsorgaan de beslissing echter voor ten hoogste zes weken verdagen. 6. Verder uitstel is mogelijk voor zover: a. alle belanghebbenden daarmee instemmen, b. de indiener van het beroepschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad, of c. dit nodig is in verband met de naleving van wettelijke procedurevoorschriften. 7. Indien toepassing is gegeven aan het derde, vierde, vijfde of zesde lid, doet het beroepsorgaan hiervan schriftelijk mededeling aan belanghebbenden.
	Wz T: betreft administratief beroep	Artikel 7:27 Awb Artikel 3:6, tweede lid, afdeling 3.4, de artikelen 3:41 tot en met 3:45, afdeling 3.7, met uitzondering van artikel 3:49 en titel 4.1, met uitzondering van de artikelen 4:14, eerste lid, en 4:15, eerste lid, onderdeel b, tweede lid, onderdelen b en c, derde lid en vierde lid en paragraaf 4.1.3.2, zijn niet van toepassing op besluiten op grond van deze afdeling.
	Dw T: betreft administratief beroep	Artikel 7:27a Awb Indien het beroep tegen een besluit op aanvraag is ingesteld door een ander dan de aanvrager, wordt de aanvrager voor de toepassing van paragraaf 4.1.3.2 gelijkgesteld met degene die het beroep heeft ingesteld.
	Dw	Artikel 8:4 Awb Geen beroep kan worden ingesteld tegen een besluit: j. als bedoeld in artikel 7:1a, vierde lid, 7:10, tweede, derde of vierde lid, 7:24, derde tot en met het zesde lid, of
	Dw	AFDELING 8.2.4A BEROEP BIJ NIET TIJDIG BESLISSEN
	Dw	Artikel 8:55a Awb Vervallen
	Dw	Artikel 8:55b Awb 1. Indien het beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit, doet de rechtbank binnen acht weken nadat het beroepschrift is ontvangen en aan de vereisten van artikel 6:5 is voldaan, uitspraak met toepassing van artikel 8:54, tenzij de rechtbank een onderzoek ter zitting nodig acht. 2. Indien de rechtbank een onderzoek ter zitting nodig acht, deelt zij dit zo spoedig mogelijk aan partijen mede.

		3. Indien de rechtbank een onderzoek ter zitting nodig acht, behandelt zij het beroep zo mogelijk met toepassing van artikel 8:52. In dat geval doet de rechtbank zo mogelijk binnen dertien weken uitspraak.
	Wz	Artikel 8:55c Awb Indien het beroep gegrond is, stelt de rechtbank desgevraagd tevens de hoogte van de ingevolge afdeling 4.1.3 verbeurde dwangsom vast.
	Dw	Artikel 8:55d Awb 1. Indien het beroep gegrond is en nog geen besluit is bekendgemaakt, bepaalt de rechtbank dat het bestuursorgaan binnen twee weken na de dag waarop de uitspraak wordt verzonden alsnog een besluit bekendmaakt. 2. De rechtbank verbindt aan haar uitspraak een nadere dwangsom voor iedere dag dat het bestuursorgaan in gebreke blijft de uitspraak na te leven. 3. In bijzondere gevallen of indien de naleving van andere wettelijke voorschriften daartoe noopt, kan de rechtbank een andere termijn bepalen of een andere voorziening treffen.
	Dw	Artikel 8:55e Awb 1. Indien tegen de met toepassing van artikel 8:54 gedane uitspraak verzet wordt gedaan, beslist de rechtbank daarover binnen zes weken. 2. Artikel 8:55, tweede lid, is niet van toepassing. 3. Indien het verzet gegrond is, beslist de rechtbank zo spoedig mogelijk op het beroep.
		Artikel 8:55f 1. Tegen het niet tijdig bekendmaken van een beschikking van rechtswege kan de belanghebbende beroep bij de rechtbank instellen. 2. Deze afdeling is van overeenkomstige toepassing.
	Dw	ARTIKEL IIB Wet dwangsom Paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht vindt gedurende drie jaren na de datum waarop artikel 4:16 van die wet vervalt, geen toepassing ten aanzien van beschikkingen, genomen op grond van de Vreemdelingenwet 2000 of het Soeverein Besluit van 12 december 1813, en ten aanzien van beslissingen op bezwaar, gemaakt tegen zodanige beschikkingen, voor zover bij wettelijk voorschrift of bij besluit van het bestuursorgaan niet anders is bepaald.
	Dw	ARTIKEL III Wet dwangsom 1. Op het niet tijdig beslissen op een aanvraag die of een bezwaar- of beroepschrift dat is ingediend voor het tijdstip waarop paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is geworden, blijft het recht zoals dit gold voor dat tijdstip van toepassing. 2. Op een bezwaar- of beroepschrift tegen het niet tijdig nemen van een besluit dat is ingediend voor het tijdstip waarop afdeling 8.2.4a van toepassing is geworden, blijft het recht zoals dit gold voor dat tijdstip van toepassing.
		Wet openbaarheid van bestuur
•verruiming: lid 2 (1A) •verruiming: lid 3	Wz	Artikel 6 Wob 1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen. 2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker. 3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet

(1A)		bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een schikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. 4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven. 5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt. 6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie: bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft; kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt; zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.
	Ov	Rijkswet op het Nederlandschap
	Ov	Artikel 9 RWN 1. Het verzoek van een vreemdeling die voldoet aan de artikelen 7 en 8 wordt niettemin afgewezen, indien op grond van het gedrag van de verzoeker ernstige vermoedens bestaan dat hij gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden, of de veiligheid van het Koninkrijk; de verzoeker die een andere nationaliteit bezit, niet het mogelijke heeft gedaan om die nationaliteit te verliezen dan wel niet bereid is het mogelijke te zullen doen om, na de totstandkoming van de naturalisatie, die nationaliteit te verliezen, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden verlangd; de verzoeker op wie een van de uitzonderingen van artikel 8, tweede lid, van toepassing is, zijn hoofdverblijf heeft in het land waarvan hij onderdaan is. 2. Indien de verzoeker het Nederlandschap heeft verloren ingevolge artikel 16, eerste lid, kan het verzoek op de grond bedoeld in het eerste lid, onder a, alleen worden afgewezen, indien hij binnen een periode van tien jaren voorafgaande aan het verzoek veroordeeld is wegens een strafbaar feit tegen de veiligheid van het Koninkrijk of is veroordeeld tot een gevangenisstraf van tenminste vijf jaren wegens een ander strafbaar feit. 3. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing op de verzoeker die onderdaan is van een Staat die Partij is bij het op 2 februari 1993 te Straatsburg tot stand gekomen Tweede Protocol tot wijziging van het Verdrag betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit (Trb. 1994, 265); de verzoeker die in Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten

•verruiming: lid 4 (naturalisatie 1A)		is geboren en daar ten tijde van het verzoek zijn hoofdverblijf heeft; c. de verzoeker die gehuwd is met een Nederlander; d. de verzoeker die in Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten erkend is als vluchteling. 4. Op het verzoek wordt beslist binnen één jaar na de betaling van het verschuldigde recht, bedoeld in artikel 13 of na de beslissing tot algehele ontheffing van die betaling, dan wel na de ontvangst van de gevraagde aanvulling van het verzoek, noodzakelijk voor de beoordeling daarvan. De beslissing kan ten hoogste tweemaal zes maanden worden aangehouden. 5. Beslissingen tot afwijzing of aanhouding van verzoeken tot verlening van het Nederlanderschap kunnen door Onze Minister worden genomen.
•verruiming: lid 2 (regulier; 1A) •verruiming: lid 4 (regulier; 1A)	Ov	Vreemdelingenwet Artikel 25 Vw 1. Binnen zes maanden wordt een beschikking gegeven op de aanvraag tot: a. het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 14; b. het verlengen van de geldigheidsduur ervan; c. het wijzigen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 14; d. het verlenen van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd als bedoeld in artikel 20; e. het wijzigen van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd als bedoeld in artikel 20. 2. De termijn voor het geven van de beschikking, bedoeld in het eerste lid, kan ten hoogste voor zes maanden worden verlengd indien naar het oordeel van Onze Minister voor de beoordeling van de aanvraag advies van of onderzoek door derden of het openbaar ministerie, nodig is. 3. Onze Minister stelt de vreemdeling in kennis van de verlenging. 4. Indien de aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 14 is ingediend door een langdurig ingezetene of diens gezinslid, wordt de beschikking in afwijking van het eerste lid gegeven binnen vier maanden, welke termijn in afwijking van het tweede lid voor ten hoogste drie maanden kan worden verlengd. Indien de langdurig ingezetene of het gezinslid krachtens artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht is uitgenodigd de aanvraag aan te vullen, wordt de beschikking gegeven binnen zeven maanden.
•verruiming: lid 4 (asiel 1A)	Ov	Artikel 42 Vw 1. Op de aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28, dan wel een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd als bedoeld in artikel 33, wordt binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag een beschikking gegeven. 2. De inwilliging van de aanvraag is mede afgestemd op het beleid dat Onze Minister na overleg met Onze Minister van Buitenlandse Zaken dienaangaande voert. 3. Indien de aanvraag wordt afgewezen, wordt in de beschikking ingegaan op de zienswijze van de vreemdeling. In de beschikking wordt tevens ingegaan op de zienswijze van de vreemdeling op het voornemen om niet ambtshalve een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, bedoeld in artikel 14, te verlenen, indien hem van dat voornemen mededeling is gedaan. 4. De termijn voor het geven van de beschikking, bedoeld in het eerste lid, kan ten hoogste voor zes maanden worden verlengd indien naar het oordeel van Onze Minister voor de beoordeling van de aanvraag advies van of onderzoek door derden of het openbaar

		ministerie nodig is. 5. Onze Minister stelt de vreemdeling in kennis van de verlenging.
•verruiming (asiel): - sub a (1A) - sub b (1A) - sub c (1A)	Ov	Artikel 43 Vw Onverminderd artikel 42, vierde lid, en artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht kan bij besluit van Onze Minister voor bepaalde categorieën vreemdelingen die een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28 hebben ingediend de termijn, bedoeld in artikel 42 worden verlengd met ten hoogste één jaar indien: a. naar verwachting voor een korte periode onzekerheid zal bestaan over de situatie in het land van herkomst en op grond daarvan redelijkerwijs niet kan worden beslist of de aanvraag op een van de gronden genoemd in artikel 29 kan worden toegewezen; b. naar verwachting de situatie in het land van herkomst op grond waarvan ingevolge artikel 29 de aanvraag kan worden toegewezen, van korte duur zal zijn, of, c. het aantal ingediende aanvragen uit een bepaald land of uit een bepaalde regio zo groot is, dat Onze Minister redelijkerwijs niet in staat is daarop tijdig een beschikking te geven.

Bronnen:

- Voorstel van wet van de leden Wolfsen en Luchtenveld tot aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht met de mogelijkheid van een dwangsom bij niet tijdig beslissen door een bestuursorgaan (Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen); gewijzigd voorstel van wet, 7 juli 2006; Eerste Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 29 934 A
- Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet openbaarheid van bestuur en enkele andere wetten in verband met de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen; gewijzigd voorstel van wet, 19 mei 2009; Eerste Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 751 A